

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1.
sz. I. em. (Király-
utca sarkán).

Kiadóhivatal:
Wolf M. könyv- és
papírkereskedésé-
ben, Király-utca,
Hattyú-épület.

Megjelenik vasár-
nap kivételével
mindennap este 5
órákor.

PÉCSI ÚJSÁG

(„PÉCS”)
POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:
Helyben:
Égész évre. 10.—
Égy órára. . . 1.—
Videkire:
Égész évre. 12.—
Égy órára. . . 1.20
Egyes szám ára
Pécsett 4 kr., vi-
deken 5 kr.
Egyes számok
kapitokál minden
lapeljárásnál.

Pécs, 1894.

Péntek, június 8.

134. (1197.) szám.

A király.

Budapest, június 6.

Ha a kormányválság budapesti phasisaiban Ő Felségének, a királynak szereplését és ténykedését méltó figyelemmel kísértük és úgy az alkotmányosság, mint a parlamenti szokás szabályai szerint mérlegeljük úgy a kabinet-alakulásra vonatkozó lépéseire és intézkedéseire valóban elmondhatjuk azt, mint az egyes országok kormányformájára szoktak az államjog és politika tudósai mondani: „a kormányok nem állíthatnak fel előre kidöngölt terv szerint, azok nem készítenek, hanem készülnek.” Bölesem, nagy mérséklettel, gondos körültekintéssel, óvatos tapintattal vette kezébe szeretett királyunk a mai bonyodalomból való kibontakozásnak a koránára háritott nehéz szerepét, hogy egy a szűkebb környezeté által bizony éppen nem tetszős ügyben tisztán az alkotmányosság alapján és félre-téve minden ügybeli és személyes rokon vagy ellenszenvet, egyedül az ország parlamenti viszonyai és a korona tekintélyének szempontjából hozza meg határozatát. Hazánk politikai alapintézményeihez képest, a valódi államférfi bölcsességével első sorban számot vetett az ország óhaj-tásával és a képviselői rendszerben

a többség véleménye által nyilvánuló akaratával: azon parthoz fordult, mely a többséget bírja és úgy számbeli, mint kormányzati és morális erejének mindvégig a leghatályosabb bizonyítékát adta. Minden mesterkedéstől vagy a pillanattal segélylen övszereitől és segédeszközöitől tartózkodva igyekezett összhangzásba hozni az ország akaratát a korona ténykedésével, alárendelvény esetleg saját hajlamait a kitűzött cél érdekében a parlamenti kormányforma követelményeinek, hogy így elháritatlan akadály ne gördüljön a kibontakozás útjába. Nem a hatalom merev alkalmazásával, vagy a királyi tekintély parancsával lépett elénk, hanem alkotmányos érzületének imponáló fenségével.

Ily ténykedés — mely egyben cselekvést és visszatartóztatást jelent — büszke örömmel tölti el szívünket, mert érezzük és érezzünk kell, hogy ezen alkotmányos felfogás mellett nincs oly félreértés, mely eloszlatható nem lenne, nincs oly nemzeti jogos igény, mely a szükséghez képest kiélgetetlen maradna, ha ahhoz hazafias kitartással ragaszkodunk.

Királyunk magartatása méltán lelkesedést kelt sorainkban, de egy-szersmind esodálatot fog kelteni Európa művelt népei előtt is, melyek

már eddig is a lovagiasság, az igazságszeretet és az alkotmányos érzület mintaképének tartották. Midőn ugyanis Bécsben a válság megoldható nem volt, fésiet hű népe körébe, hogy itt bámulatos kitartással és munkássággal közvetlenül felismerje a helyzet hű képét. És a midőn látja és meggyőződik arról, hogy a vizsály anyagát képező kérdések valóban a nemzet életszükségletét és a nemzet nagy többségének óhaját, sőt akaratát képezik, nem tagadja meg helyes-lését azoktól, sőt kijelenti nyíltan, hogy e program megvalósítása az ő akaratával is találkozik és kész arra nézve támogatását is megadni. Majd midőn az ez irányban tett jó-akartu lépés eltévészettnek bizonyult be, minden nehéztelést menten újra és kizárólag azon párt kiválóbb tagjaihoz fordul információért, mely párt a képviselőház többségét bírja és a szabadlevű reformok létesítése iránt nemesak tagjai között, de a vissza-lépett kormány tagjaival is szolidaritást fogadott. A szívemesség leg-érzékenyebb tapintatosságával gondosan kerül a más elemekkel találko-zást, mindaddig, míg a számos tűz-pórátt kiállott párt kebelében a kibontakozás lehetőségét főtálatlani véli. Annnyira óvatos, sőt előzékeny, hogy egyesek elég földmortalanok ebben a

A „PÉCSI ÚJSÁG” tárcája.

Ardanné.

— Irta Sulyok Károly. —

(A „Pécsi Újság” eredeti tárcája.)

A nap, miként a bájai hervadásán keseregő szép asszony, bággyadt mosolylyal nézgette föllos arcát a lassan hómölygő folyam kékcs tükrében, aztán félig szomor, félig-meddig kokette kacintással lehunyta szemét.

Langyos alkonyi szellő édesgető su-góságára megmozdul a tornyos paloták nagyúri népe, hogy része legyen a bizalm-as tereferékben, azokban a pikáns kaejakokban, azokban a titkos szembeszédekben, melyek a korzó aszfaltján, ott a lombjaitk hányó ákácok alatt szoktak megosni a szürkület pártfogó homályában.

Oly elegáns, oly előkelő a Dumapart, mikor a redoute mohos kőfalai előtt hull-lámkizt tot Budapest; mikor ott típnekn-topognak apró, formás lábakkal a haute-ecreme divatkirányok, a lenhaju Lolotte-ok, a kaeér Fanchonok, a esiesergő Clairettek, a tarka-barka Yum-yumok, a kae-kács Fatimieák, hogy bemutassák a párisi Worth-firma zseniális szabásu remekét,

az idomaikon ingerlően megfeszülő finom szöveteket.

Itt libegnek fantomszerű árnyakként s villogtatják esengő kaejakokban fogak tündöklő felhőséget: hogy bübajos tekintetükkel édes érzést, nedves piros ajkakkal mohó vágyat keltsenek a hevesen dobogó férfi-szívek rejtekében.

A nehéz parfümállattal telített esti levegőtől kipirosodott arcú szépek közt csaknem elvész, igénytelen egyszerűségűen csaknem elenyész, ki az apró-esepő éingár kis teremtés, ki oly kedves, leányos együgyűséggel esiesereg borotvált képi, redingotos kiserőjével. Állig begombolt halványzöld ruha fodi vézna kis testét; koromszót nyírott hajának pedig oly ügöző bájt köllesönöz rózsaszínű esipésk kalapja, mely alól csak ugy égne, csak ugy perzselnek szerelmet kérő, gyorsan forgo szemei.

Egyeszerre csak elpirul s megzavardva suti le szemét, a mint az egyik limpaoszlop mellett elhalad, a hol Cser-szegi doktor, a gazdag fiskális áldogál, az a teuton harcosra emlékeztető szöke szakállas gavallel, ki muzas, edzett alak-jával oly sok asszonyzavinek vala már titkos ábrándképe. Ennek is megvillantak szemei, a hogy megpillantá a zólrúthas asszonyt, de aztán csakhamar diszkrét kö-

zönyt erőszakol arcára s csak amugy lopva, titokban bámulja a hübajos cukor-babát.

— Ki lehet ő? — kérdem Cserzegi Pistát.

— Ej hát nem ismered ezt a liliputi specialitást? . . . Nos tehát ő Ardanné néni felesége.

— A ki elpirul — vágtam szavába, — ha tekintetét egy pillanatra véletlenül rajta felel valami izmos athlétán . . .

— Píru! . . . píru! . . . de azért semmivel se rosszabb azoknál az asszonyknál, kik ártatlan, szende arcot tudnak még akkor is mutatni, ha véletlenül a nyilvánosság előtt találkoznak — a szeretőjükkal. Különbösen is ő a legnaivabb asszony a világon, ki még egészen a férjéig, Mosolygysz? . . . az alábbi kis mese győződik meg szavaim igazságáról.

Ezelőtt néhány héttel, alig hogy iró-dani személyete a déli harangszókn el-távózott, esendes kopogás után kinyílt olvasó-szobám ajtaja s egy alacsony, kiserít szemű asszonyka lépve be hozzám, félve, remegve Cserzegi ügyvéd után tudakozdott.

Szolgálatára állok asszonyom — mondán neki s ülésel megkínálva, jöve-telének oka felől kérdéstem.

szabadelvű párt érzékenységének kímélését hirdetni, mintha bizony összeférhetetlen lenne a jelen nehéz viszonyok között a parlamenti élet szabályaival, más államférfiak meghallgatására is! Mert hiszen nemcsak a meghallgatás, de a minisztereknek a parlament ellenzése dacára való megtartása vagy kinevezése is kétségtelen jogát képezi alkotmányos törvény szerint a koronának s e tekintetben eskü mindkét tényezőnél a *politikai erkölcsiség* szolgálat és kell hogy szolgáljon eszközül a mérleg egyensúlyának fönttartására, hogy az ellentétek kiegyenlítése által a törvényes hatalmak collisója megszűnjék. Királyunk az alkotmányosság legnemesebb fölfogását tüntette ki eljárása által, a szabadelvű párt pedig, midőn összetartását dokumentálta, szintén azt tanusította, hogy nem a hatalmi érdek, hanem elveinek győzelme vezérli őket. Föllépésével tehát e párt nem dacot és merev szembeszállást áruolt el, hanem férfias erélyt és bátor biztosságot, melyel, ismét csak az alkotmányosság — bár nem írott, de a politikai erkölcs alapján szokásban levő — törvényei szerint *számolni kellett*. És a király számolt is ezzel és így akár alakítottassék a kormány a jelen viszonyok számbavetésével, a miként ez valószínű, (vagy midőn cikkelyünk napvilágot lát, tán bizonyos is) a szabadelvű párt soraihoz, mint a képviselőház többségéből s legyen annak élén az, a kité legjobban öhajunk vagy más: avagy ha váratlan nehézségek mutatkoznának a korona mégis kénytelen lenne a kisebbségben levő pártok férfait kormányra hívni: királyunk eljárása teljesen alkotmányos és oly korrek, melyhez a bírálatnak vagy nehéztelésnek egy szemernyije sem férhet. A pártoknak a megoldási

módozatok bármelyike esetén követendő magatartása a korona ténykedését és ez idő szerinti határozatát most már nem érinti, ez amattól teljesen önálló és független.

A két táborból.

— A „Pécsi Újság” saját tudósítójától. —
Budapest, június 6.

Sokkal könnyebb újat teremteni, mint az elrontott gépezetet új kijavítani, hogy annak minden egyes alkatrészeit egymáshoz illoék és egymást kiegészítőek legyenek. O tetszése a király a Wekerle-kabinet rekonstrukciójához *feltevélet* kötött, nem minden változás nélkül öhajtuk a Wekerle kabinet visszahelyezését és ez az a kérdés, melynel még hajóörést is szenvedhet Wekerle újabb vállalkozása.

Wekerle nem lehet most nélkülözni, ez az a meggyőződés, mely a szabadelvű pártban uralkodik, de másrészt kellemetlen volna és rossz színben tüntető föl a szabadelvű pártot, ha Wekerle elvállalna az új kabinet megalakítását s abból a reformminisztereket kihagyná. Mar a keddi audienca megfiztatott kapott volna Wekerle a királytól, ha a király fölhozására elő nem terjeszt az új kabinet listáját, melyben csak a király személye körül és a földmívelésügyi miniszterium vezetőjének személyében mutatkozott változás.

„Diese Liste acceptäre ich nicht” — mondotta ő fölsége, (degalább így mondja a híri, mire Wekerle meghajotta magát, hogy megkísérelje mas listát állítani össze. Sajnálatos körülmény, hogy a király haragszik Csákyra, Szalayra és Hieronymusra. Csáky Albin grófot a főpápok feketítették be a király előtt, ki apostoli király lévén, a katolikus papok földi hatalma ellen közö kultuszminisztert nem szereti annál kevésbé, mivel ő maga is egyik legelőkelőbb katolikus családból származván, mégis a legradikálisabb (?) demokratizmusnak szegődött szolgálatába. Több, mint egy éve, hogy Csáky meg sem jelent a király előtt. Hogy Szalayra az udvar nehezelt, ez senkit meg nem lephet. O nem túrtette haragját az arisztokrácia tulkapasú és vallási monopoliára ellen, és utolsó föllépése a főrendiházban egészen kihatza sodraból az udvar bigott elemeit, melyek egész befolyásukat fölhasználják,

hogy Szilágyi, kit az egész egyházpolitika kérdés fölvetésért gyűlönek, kegyvesztettek tegyek. Pedig most látjuk clerkezettnek az alkalmat, hogy eltávolítsák az embert, kinek genialitásától, szellemi nagyságától félnek, hogy meg sok bajt (l) okozhat a Gesammt-monarchiának.

Legjobban bámulnak Hieronymi kegyvesztésén. Pedig sokáig kedvence volt ő a királynak. Birmörök érkezett Budapestre, Hieronymi várta az időlőháznál. Minden alkalommal kitüntető megszólítással, leereszkedő figyelemmel illette és évek óta mindenki tudta, hogy még előkelő szereplés vár Hieronymira a magyar közéletben. Így lett az egyszerű, de nagytehetségű mérnök államtitkárra, majd a legfelsőbb számvevőszék elnöke és rövid néhány héttel később belügyminiszter, ki vaszekkel megragadta a közigazgatás reformálását, megtisztítását és még sok hasznót tesz vala nagy munkarejével az országnak, ha közbe nem jő az egyházpolitika, melyért Hieronymi magát annyira exponálta, hogy a bécsi udvar intrikája és ő személye ellen is irányult és a kegyvesztettek között ő is helyet foglalt. E három miniszter, de különösen Szilágyi eltávolításán a kabinetből mulik a krízis megoldása. Minden a király által meghallgatott államférfi figyelemzette ő Felsőéget, hogy most a kabinet megbontása lehetetlen. Az együtt teremtette meg az egyházpolitikát, annak együttessen kell győznie, vagy ha kell, elbuknia, de transakciót a helyzet nem tűr.

Ez igaz is, mely előleg nagyon szép dolog is, de mi jönne azután?

A személyi érdek kell, hogy elmúljon ott, hol eszményi kérdésekről van szó. Nem az itt a kérdés, valjon Szilágyi, Csáky, Hieronymi, Wekerle miniszterei Magyarországnak, hanem az elv, — az a födolog, Ha áldozatot követel az állami egyházpolitika diadala, akkor még áldozatot sem szabad visszáriadni. Így gondolkodik a szabadelvű-párt esze, — de másiktól szíve, mely tiltakozik az áldozat ellen, melyelő megengedhetné ugyan a koronát, de azért önmaga soha meg nem menekülhetne a méltánytalanság és önzés súlyos vádját. Ha azonban Szilágyi önmaga lépne vissza, mint ezt rég táplált óhajához képest Csáky Albin gróf örömmel megteszi, akkor egy eszpással meg volna oldva az egész kérdés.

— Szerenesétlen asszony vagyok uram, — felelé, — számalomni méltó szerenesétlen teremtés . . . kit a férje . . . hűtlensége tett boldogtalanná . . . Egy esztendője stíves még, hogy fölsége lettem, tavaly Szalayban ismerkedtünk meg s mintán megkérte kezemet, — bízva szerelmének igaz voltában, — nejevé lettem, mert hát én is szerettem őt . . . őt . . . a lelketlen. Izen a lelketlen, ki képes volt gorombán ellökni magától a nőt, kinek ő volt miudene. Kérdi ön kivél esik meg? . . . a komornammal, egy hitvány pisze orru, szedett-vedett francia leányival, kit a mamám jósvivésége hozott be házukba. Nem vagyok olyan hű nő, ki sokkal szebbnek képzeli magát, mint a minő tényleg; de elhitteti monsieur, hogy az a nyomorult leány még nálam is esunyább! . . . sokkal . . . nagyon esunyább! . . .

Nem birt tovább beszélni a heves zokogástól, s én úgy megsajnáltam a síró-rívó kis jószágot, hogy magam is majd hogy el nem ptyeredtem szomorú állapotán. Megeadmi ezt a esupa szív asszonykát . . . hűtlenné lenni hozzá egy pisze orru francia komorna miatt . . . valóban eselésap népség is az a férfinép! . . .

— Úgy-e bár uram — kezdé újra — lelketlenség, szivtelenség egy hű feleségét

ily galádul megalázní? Hát nem vagyok érdemes egy férfit szerelmére? Nezzén vedeg uram, talál rajtam kivéni valót? . . . Ninesen-e karesu derekan, mely után sóvárogra nyulhat a férfi? . . . Ninesen-e pihögő kebelem, melyen biztató mosolygól szendereg a szerelmi vágy? Ninesen-e ragyogó szemeim, melyek üdvöt ígérnek a kedvelt férfunak; ninesen-e ajkaim, melyek mámorító esókot szűnnek. Ninesen-e puha karjaim, hogy kebleme zárhassam ábrándjaim férfút s nem vagyok-e az eleven husból való érzéki asszony, kinek véret át meg átjárja a vágyódások elektromos árama?

— Nem a vézna asszonyt, nem a filigrán kis babát láttam, hanem a haragos, a szeszélyes, a szenvedélyes istennőt, kinek fonségét áhítattal esodlja a teremtés ura. Szép volt, magasas volt e pillanatban e semminek látszó asszonyka, ki előtt önkénytelen meghajoltk térdeim . . .

Nem tudom aztán, mi történt velem: csak arra emlékszem, hogy megnyílt fölöttem az ég és legszebbik anygala fel-szalva hozzáim, heves esókokban fúldokálva susogtak ajkai: „Mon amour! . . . Mon amour!”

Ekkor kinyílik szobámnak az ebédli

felőli ajtaja s inasom, a buta Jorghe egykedvűen jelenti: le diner est à la table.

Mánsap e levelet kapta a liliput itől: „Monsieur, a valópert semmi szin alatt meg ne indíts. Megbocsátok férjemnek, hisz a lelkis ereje oly hamar megförtök a búnos vér kívánságim . . . Ardanné.”

Sokszor eszembe jut azóta ez a incifineci kis kanári hercegnő, ki talán nem is sejtí, mitől szabadtá meg az ostoba Jorghe?!

Pista doktor szavainak végeztével a zöld ruhás asszony ismét föltűnt a soka-számban. Mint ragadozó sast közelében érző pipiske madár, oly félve, oly remegve simulat férje oldalához, mikor felénk közelgett; hallottam sóhaját, mikor Cseresznyé mellett elhaladva megkönyömbült föllegett az újra bele végülhetett a korzó sűrű-forgó tarkaságába. Sohse látam eszentul Ardan mérnök feleségét.

Talán azért kerüli az embereket, nehogy piros vérenek vágya megtörje lelkének erejét?

Pedig hát, őh szépséges asszonyok, oly igazok, oly bájosok vagytok még büneitek teljében is! . . .

Tizza Lajos gróf és Bethlen András grófok szívesen adnak helyet más minisztereknek, ha mindjárt 6 ellenük nem is emeltetett kifogás. Tiszát Andrássy Tivadar vagy Festetics Taszilo gróf fogja követni; utóbbi önmaga ajánkozott ez aláírás, mondvá, hogy 6 ellene szavazott ugyan a polgári házasságnak a förendházban, de 6 meghajolt a király óhaja előtt, most megszavazza a polgári házasságot, sőt híveket is fog annak szerezni. A Werkerle-kabinet létesülésének eshetősége tehát most attól függ, sikerül-e a királyt meggyőzni arról, hogy a kabinet integritása most elkerülhetetlenül szükséges, vagy pedig megfelelő-e Wakerle a királynak a kabinet összeállítását illetőleg kifejezett óhajátának.

Az *ellenzéknek* az aktív politikai életbe való bevonásáról, a mint tehát látható, ez alkalommal sem volt és nem is lehet szó és ezen az ellenzék annyira fölbőszült, hogy a leghevesebben attakra készült, ha az új Werkerle-kabinet bemutatkozik a képviselőházban. Ugron és Aponyi, Polónyi, Szapáry és Vajay egy táborba esküsznek össze és ez a van most már adva a jelszó, hogy *Wkerle-t nem hagyják szóhoz jutni!* Mintha ettől megijedne valaki. Csak elhűséggel, igaz ideálokról való rajongással, komoly politikai meggyőződéssel lehet a politikai színpadon számottevő szerephez jutni. Az ellenzék 120 tagjából álló részének viselkedése pedig nem olyan volt az utóbb lezajlott évben, hogy az iránt az ország bizalommal viselhetnének, Persze, elérkeztek nekik vélt idejök, hogy most vagy soha ne isme kitünik, hogy a korona őket komolyan figyelembe nem veszi. Pedig az 6 rajongás, lármájuk senkit meg nem tévesztet. A szabadelvű párt érebb és jobban tart össze, mint valaha. Tagjainak száma tetemesen meg fog rövid idő múltával szaporodni. *Horváti Gyula, Horváti Lajos, Veszter Imre* a nemzeti pártból be fognak lépni a pártba, melybe 5 vagy 6 kilépett is visszatér, ugy hogy a szabadelvűpárt a horvátok nélkül ismét 25—30 többséggel fog rendelkezni az ország-párt fölött. Próbálja meg az ellenzék a terrorizmust bevinni az országgyűlés termébe, oly választ kaphat a többségtől, melytől senki jobban meg nem fog jédni, mint a dühözött ellenzék, mely minél jobban zajong, annál inkább eszökkenik reménye, hogy megossza a hatalmat a szabadelvű párttal. Mi történik holnap, azt különben ma még senki nem tudja.

L. L.

Kivándorlás Baranya, Somogy és Tolna megyékből.

A pécsi kereskedelmi és iparkamara ma megjelent évi jelentéséből közöljük a következő érdekes adatokat:

A mezőgazdasági viszonyok kamarai kerületünkben tavaly a szerényebb igényeket kielégítő voltak. A föld művelésében s egyáltalán a gazdálkodásban a fejlődés és haladás ez évben sem szünetelt. Az agrár-socialismusk kamarai kerületünkben nincs tere s ez idő szerint nem is lehet tere; mert *tűnépvesztést mesze vagyunk a mezei munkaeör alig hogy elengedni*, sőt egyes nagyobb uradalmak más vidékekről, rendszerint az Alföldről és Felső-Magyarországból kénytelenek kisegitő munkaeör hozatni; így a kaposvári uradalmi bérőség is tavaly építési és mezőgazdasági munkákhoz mintegy 500 főső-magyarországi munkást hozott. A mezőgazdasági munkaberek kerületünkben tavaly is kielégíthetők a munkásokat. A férfiak keresetek tavaszkor naponként átlag 51 krt, nyáron 81 krt, őszkor 60 krt; a nők tavaszkor 39 krajcárt, nyáron 54

krajcárt, őszkor 43 krajcárt. A mezőgazdasági- és szőlő-munkások, a nap-számúosok bére a nagyobb lakóhelyeken körülbelül 10 szálalékkal, Pécsset pedig 20 szálalékkal nagyobb. Munka telenyáron bőven akad s főképp az őrvendetek mérvben rekonstrukció alá kerülő szőlőkben jó keresetre találnak földmívelő nap-számúosaink. S mégis, ellenére ezen kedvező viszonyoknak, *sűrűen halottak panaszuhat a kamarai kerületünkben tapasztalható kivándorlás miatt.* A kivándorlásnak okait, mérvét, jelentőségét megismerni óhajtván, ez ügyet a kamara kiváló gondoskodása tárgyává tette s szorgosan gyűjtötte az ide vonatkozó adatokat. A kamara területén levő összes körjegyzőségekhez és városi előjáróságokhoz intéztünk kéréseket e rovatokká:

1) A körjegyzőség területén mely községekben fordult elő kivándorlás 2 év óta? (Amióta t. i. a legtöbb szőlő elpusztult.)

2) Az illető községből hány család, hány egyéni vándorolt ki?

3) Hova vándoroltak?

4) Mi volt a kivándorlás oka?

A 268 körjegyzőségtől és két városi előjáróságtól beérkezett adatok szerint a kamara területén levő egy törv. jogal bíró sz. kir. város, egy rend. tan. város és 769 község közül 2 év óta kivándorlási eset előfordult: 24 baranyamegyei, 38 somogymegyei, 43 tolnamegyei községben.

Kivándorolt: Baranyamegyéből 191 család 794 egyénnel, Somogy megyéből 160 család 675 egyénnel, Tolnamegyéből 212 család, 872 egyénnel, összesen 563 család 2341 egyénnel.

Az 563 család közül kivándorolt: 459 Horvát-Szlavonorszába, 72 Boszniába, 31 Amerikába, 1 Rumániába.

A kivándorlottaknak 74 százaléka német földművesek, kik nagyobb részben a filloxa pusztítása folytán szállóbéli jövedelmüktől elveszv, csekély kivétellel mind Horvát-Szlavonorszába és Boszniába vándoroltak ki, a hol a teljesen vagonatlanok az ott már előzőleg letelepedett németekhez munkába szegődnek, vagy érdemtételeket s illetve írtás-művelést vállalnak,* a tehetősebbek pedig földet bérelnek, vagy örök áron vásárolnak, mire névze ott a feltételek igen kedvezők. — A kamarai kerületből való kivándorlók — 9 kisiparos és 1 kereskedő kivételével — az elmúlt 2 évben mind földmívelés és nap-számúos és a kivándorlás oka 100 eset közül 79 esetben fölveteli vagy bérleti szándék.

Itt említenyünk, hogy e statisztikai kimutatásunkban csak olyan kivándorlók fordultak elő, kik a kamarai kerület valamely községében illetőséggel bírtak.

A pécsi kamarai kerületből való kivándorlás mint a létező s csak mélyreható agrár-politikával s gazdasági reformokkal megváltoztatható viszonyok kénszerű következménye, annyival kedvezőlenebb, mint a felső-magyarországi, mert innen nemcsak a családfontartó megye ki pénz-szerzés céljából, mely pénzt aztán haza hozza, hanem az egész család megye ki, hogy soha többé vissza ne jöjjön. És e kivándorlás innen még, előreláthatólag, jó ideig tart, mert Horvát-Szlavonorszában s részben Boszniában még igen sok erdő kerül írtás alá és Slávoniában az ottani szláv földmívelés nép a földmívelés nélkül s ma már csak fokozottabb ismeretek melletti sikeres munkáját a nomádszerű élethez való nagy hajlamaival összeegyeztetni nem tudván, a munkában szivós ki-

*) Az erdőirtások művelésénél az első lo évben semmi hert sem fizetnek, a második lo évben 5 frot holdanként és a 3-ik lo évben 5 frot és az adó. Ezen szerződési föltételek ugyan esabtotag hatnak az itteni földművesekre.

tartású, számító és takarékos magyar és német kivándorlóknak, a legtöbb esetben igen csekély kárpótlásért, engedti át csekélyke ingatlanait.

A Horvát-, de leginkább a Slávonorszába kivándorlatok boldogulnak is. Ily körülmények közt e kivándorlás nem is aggaszthatna itthon senkit, ha azt nem kellene tapasztalunk, hogy a magyar kivándorló és családja a magyar nemzetiségre névze örökre elvesztett.

A Horvát-Szlávonorszába és Boszniába való kivándorlásban, tudomásunk szerint, semmiféle kivándorlási ügyneköz vagy ügynökösek nem működnek közre. Ezek csak az Amerikába való kivándorlás közvetítésére foglalkoznak. Itt ri kell mutatunk azon visszásságra, mely szerint a kivándorlási ügynökösekről szóló 1881-iki XXXVIII. t. c. értelmében a kivándorlási üzemterü közvetítése igen nehéz föltételekhez van kötve. A kivándorlási ügynökök többek közt magyar állampolgárnak kell lenni, ötezer forint biztosítékot kell letennie s hozzá külföldi kivándorlási ügynökökkel a belügyminiszter engedély nélkül nem lehet összeköttetés; hirdalpaikknak azonban ezen összeköttetés meg van engedve, mert csak összeköttetésnek mondható az, hogy azoknak kivándorlásra esabító hirdetményeit közlik.

HIRROVATUNK.

Pécs, június 7.

— **Dulánszky Nándor dr.** megyés püspökünk még mindig Budapesten időzik. Nagyon megtörte a betegség a pécsi püspököt. Délétől 10 óra után elhagyja lakását az „Angol királyó”-ben és *Poszgay József* oldalkanonokja kíséretében a Dunaparton végig a Ferenc-József-térre megy, hol a sétányon, Deák Ferenc szobrával szemben leül, kipihen, szótalanul, csak elmereng Deák Ferenc szobrát névze! Nyaka még mindig be van kötve, hogy fejét nem mozgathatja, lassan haladhat csak, botjára támaszkodva. Nem viseli reverendáját, egyszerű, szerény az öltözte, cilindert hord fején, és aki nem ismeri, külsje után itélve nem sejtén, hogy ez a tördött pap az ország egyik legtekintélyesebb püspökségének főpásztora, Dulánszky Nándor dr. pécsi püspök. A sétyány nyugalmá jól esik püspökünknek, ki kénytelen távol tartani magát minden munkától. Nemesak a förendház várható tárgyalása, hanem egészségi állapota sem enged meg utazást. Előbb erősbéd-nél kell, csak akkor ilhet a vasutra, mely ismét Pécsre hozza, honnét megérkezése után azonnal Nádasdra megy.

— **A pécsi kereskedelmi és iparkamarának jelentése** a kamara területének gazdasági, kereskedelmi, ipari és forgalmi viszonyairól az 1893. évben ma magyaly el a sajátot. Minden esetre jellemző és dicsőségesek valik a mi kamaránk tevékenységének az a körülmény is, hogy az összes kamarak jelentése közl a pécsi készült el legelsőnek és ez a gyorsaság nem esőkent, a jelentés éppoly gazdag, mint talnulsagos tartalmát, melyet bárha megszivlelna a kereskedelmi miniszter! A jelentés behatóan ismerteti a kamara területének közzgazdaságát és ipari viszonyait, hű képet nyújtva a termelés minden ágáról. Egyuttal fölörloja azokat a hiányokat, illetőleg mulasztásokat, melyek közzgazdasági életünk egyes ágaiban mutatkoznak és konkrét javaslatokat tesz a bajok orvoslására. A külső formájára is esinos munkában több iparos és kereskedő, így *Krausz A.* gabonakereskedő cég, *Reisch A.* cipész, *Beck Gyula* kalapos, *Kremzer Károly* szeszgyár-tulajdonos Barconon közöl tudósítást egyes kereskedelmi és iparágak állapotáról. Időnkint mi is közlünk

majd egyes részleteket ebből a nagy gondal megismerkedett miből, mely igazán diszere valik a pécsi kereskedelmi és iparkamarának.

— **Khuen Héderváry gróf — otthon.** Az „Angol királynő”-ből tegnap délután minden föltűnés nélkül egyszerű utas távozott el. Megfizette számláját, a portás hajlongott, mint minden trinkeldés vendég előtt. A központi pályaudvarra hajtatott és elvezült az ott nyugós sokadalomban. Bama kemény kalap fején, szürke nadrág, sötét kabátban, szivart majszolva lépett az első osztályú váróterembe. Senki nem kísért, senki nem búszúgott tőle, utas volt, mint a többi ezer, de a peronra érve, csaknem észrevétlenül, külön az ő részére beállított szalonkosiba ült, melynek asztalát az aznapi hírlapok foglalták el és még a vonat el sem indult, hozzáfogott az újságvasáshoz, hogy annak a színlétrákban részleteit olvassa, melynek egyik főalakja ő maga volt, ki azonban bevezéve jelentését, be sem várva a darab végét, hazasiétt, hol ölébe család karjai várakoznak rá. Khuen Héderváry gróf, Horvátország, Slavonia és Dalmácia bánya utas, ki befejezte királyi megbízatását, — mely nem terjedt tovább, mint hogy *tájékozást szorozzen magának a politikai helyzetet illetőleg*, és esetleg vállalja el az új kabinet megalakítását — im újra hazatér Zagrábba, hol otthon éri magát és hol nehezen nélkülöztek volna, míg Magyarország valahogy csak majd eligazodik Khuen Héderváry gróf nélkül is. Dombóvár már híre ment az egész vonalon, hogy a bányás hazafelé megy és mikor elhagyta Kocsiját, hogy vonat elindulásáig rövid sétt tegyen, a közérdeklődés tárgyát ő képezte. Nagyon nyugodtan és megelégedetten látszott, a miből könnyen lehet arra következtetni, hogy nem igen büslekszik az elvesztett miniszterelnökségen. Továbbra meg tud ő élni báni fizetéséből is és úgy mondják, ez még mindig kellemesebb foglalkozás, mint Magyarország kormányzatát vezetni.

— **Tanulmányi kirándulás.** Helybeli középiskolának már évek óta tesznek tanulmányi kirándulásokat, hogy az iskolában elsajátított elméleti ismereteiket ez uton gyakorlatilag kibővítsék. Csak nem régebben emlékeztünk meg az áll. főreális. egy tanulmányi kirándulásról s most ismét hírt adhatunk egy ilyenről, mely tegnapelőtt tetetett a pécsi bányatelepekre s mely kirándulást annyival is inkább megemlítenék tartjuk, mert ez alkalommal a főreálisok és főgimnázium VIII. oszt. tanulói együtt részesültek a szakszerű és érdekes magyarzatokban. Valóban csak örömeinket fejezhetjük ki afölött, hogy a valamikor egymást oly nem szíves nező két intézet most a testvéri érzelmeik egy melegen ápolja, s e gondos apolásként tudjuk be azt, hogy a növendékek egymást úgy tekintik, mint egy intézet neveltjei, a minek éppen az említett kiránduláson láttuk a legszebb bizonyítékat. A két intézet növendekéi Dischka Győző és Incédy Dénés igazgatók vezetése alatt és több tanr. kíséretében már kora reggel kimentek a bánya telepre az ottani kiváló gépgyári berendezések megtekintésére. A telep tanulmányozása az egész délelőtti igénybe vette s a szakszerű magyarzat, melyben az igazgatókat Werner bánya mérnök is támogatta, a növendékek ismereteinek kibővítésére igen jó hatással volt. Délben az ezereves gesztenye fánál gyülekezett a társaság, hol Wieszner R. bányagazgató, Hoffmann F. bányagondnok és Gianone Virgil bánya mérnök is megjelentek. Az ebéd folyamán Stark Zs. VIII. oszt. reáliskolai tanuló fejezte ki Wieszner igazgatónak a megjelent tanuló hálás köszönetét a miert a bányagépek megtekintését megengedte

ezzel a az ifjúságot önképzésében segítette. Wieszner választában buzdító szavakat intézett az ifjakhoz azon óhaját fejezve ki, hogy őket pár év múlva a bányászati szolgálatba találja. — Incédy Dénés és Dischka igazgatók szép szavakban köszönik meg a bányagazgató kiváló előzenyéseket, melylyel a középiskolákat nehéz feladatuk megoldásában segítik. Wieszner választában a maga részéről csak megütészelnek tartja, hogy a város két olyjohírú intézete a bányatelepi berendezést annyira méltatja s kéri az igazgatókat, hogy tanulóikkal ezután tekintsek meg a bányákat. A tanulók tanáraikkal d. u. 5 órakor egy jól eltolított nap emlékével s tanulmányi ismeretekkel gazdagon, — egy szeretremelőt s vendéglátó házigazda szívessegtől elragadtatva indultak vissza a városba.

— **Fáy Szeréna — Dombóvárot.** Tegnap este a dombóvári közönség ily kis helyen szokatlan és ritka művelzetben részesült, az ottan játszó színtársulat meghívására a nemzeti színház kiváló tagja, Fáy Szeréna látogatott el Dombóvárra, hol lelkes fogadtatásban részesült és zsulott haz elött játszotta el Clair szerepét a „Vasgyáros”-ban.

— **Halálozás.** Józsa János pellérdi kántor-tanító f. hó 5-én (kedden) esti fel het órakor 31 éves korában hosszas betegség után meghalt. Az elhunyt fiatal tanító, ki 10-12 évet töltött Pellerden, gégesorvadásban és tüdőbajban szenvedett e kettős betegségnek lett áldozata. Temetése ma reggel 10 órakor volt.

— **Iskolatársak találkozósa.** Bokor Emil dr. pécsi gyakorló orvos. Borsitzky Imre dr. pécsi kir. albiró, Hartl Gyula gazdatiszt, Horváth Mihály kaplan, Izag Bela dr. pécsi kaplan, Maurer Frigyes pécsi törzsi jegyző, Seh Jenő főerdész, Stenge Ferenc baranyamegyei első aljegyző főhivatali intézk. azot iskolatársaihoz, akikkel 1884-ben együtt tettek le az érettségi vizsgálatot a pécsi főgimnáziumban, hogy az idén június 25-én a tíz éves találkozásra gyűljenek össze. Az említett napon reggel 9 órakor a Nádor-vendéglő sörésarnokában lessz a találkozás, innent mennek Incédy Dénés igazgatóhoz, akinek most osztályfőnöküköz.

— **Doktorú avatás.** E hét szombatján avatják a budapesti tudományos egyetemen a jog- és államtudományok doktorává Mutschenbacher Edvint, pécsi joggyakornokot, jelenleg egvényi önkéntes tizedest, Mutschenbacher Viktor pécsi jogtanár fiát.

— **Villamosvilágítás Barconon.** A baresi villamvilágítás ügye a megvalósulás fázisáig jutott. Bares és Bares-Telep egyszerre fognak villamos fényben uszni. Már csak a lámpák számát kell megállapítani, hogy a kivételhez hozzáfogassanak, úgy hogy, ha ez hamarosan sikerül, már az ősszel készen lessz a villamvilágítás.

— **Elmaradt kirándulás.** A pécsi állami főreálisokának a mai napra tervezett kirándulása Siklóra, közébejött akadályok miatt, *elmarad* és ez évben nem is fog megtartatni.

— **Diszes temetésben** részesült, mint lapunknak Mohácsról írják, Gross Mor ottani vállalkozó és katonai szállító, ki vasárnapi halt meg és kedden délelőtt temették el. Temetésére a még Mohácson állomásozó huszárság tisztikara is megjelent és az elhunyt koporsóját huszárók vittek a sírbólthoz. Ez az élsmerés egy jele volt, mert Gross működésével mint katonai szállítóval, mindig meg voltak elégedve és szerettek pottonsgáért és jó lelkeletért. Szegény embert, mert mint ilyen halt meg, nem temettek meg ily díszszel Mohácson.

— **A választók száma.** A város központi választmánya, mely a választó polgárok összeszáraa fölhatott, bevezézte

munkáját s az összeszáraa listamok szerint a *belvárosban 862, a budai külvárosban 509, a szigeti és síklói külvárosokban 503, vagyis összesen Pécs városában 1874 szavazati joggal bíró adófizető polgár van.* A listrom ellen július 5-től 15-éig lehet főlszólalni.

— **Vicc a zavaróban.** Ki lesz miniszter? Ki kapott meghívást a királyhoz? Ki volt kihallgatás a királynál? A kombináló politikusok mindenféle következtetnek a jelekből s azért azok a font emleltet kérdések nem is napi-, hanem pillanatirenden vannak közöttük. Ki kapott meghívást a királyhoz? Kinél járt a burgzsándár? Egyéb ilyenháyan egy burgzsándár is megteszi. Elég, ha egy ilyen főmagasságu várendősr úr végig rohog az utcán, hogy utána rohanjanak az emberek s kiessék, melyik házba lépett be. Az a várendősr meghívót visz valamelyik politikai nagysághoz s ebből győzvényően lehet kombinálni. Tiszta és Széll Kálmán, Héderváry, Bánffy, Wekerle stb. mind kaptak meghívót s mind megjelentek a királynál kihallgatásra. Tegnap aztán még egy királyi üzenet keltett föltűnést. Egy újságíró terjesztette s a többiek tovább adták. Az eset csakugyan rendkívüli! „Ugron is kapott királyi üzenetet!” — „Ah, lehetetlen! Neghivta a királyi audienciára?” — „Dehogy. Azt izente neki, hogy — csak maradjon otthon!”

— **Linder György a pécsi kir. törvényszék által vád alá helyezve.** Linder György országgyűlési képviselőt, kit nemrég a budapesti büntető törvényszék a Petróvics Geraszim püspökjelöltén elkövetett zsarolás gyanuja miatt helyezett vád alá, a maissi hitel- és előlegezési egyetnél viselt dolgai miatt, melyekről már bővebben emlékeztünk meg, tegnap a pécsi kir. törvényszék mondotta ki a vádhatározatot, Linder **sikkasztás, csalárd bukás, hamis könyvvezetés** alapján helyezve vád alá. A pécsi kir. törvényszék Linder György mentelmi jogának fölfüggesztése tárgyában átír a képviselőházhöz.

— **Hivatalvizsgálat.** Sável Kálmán kuriai bíró, a pécsi kir. törvényszék élöké, ma a járásbírószág vizsgálatára Dárdára ment.

— **Személyi hírek.** *Kindl József*, a pécsi kölcsönsegélyző-egylet igazgatója több heti tartozkodásra Harkányba utazott, hol a kénfűdort használja.

— **A pécsi postai igazgató — Konstantinápolyban.** Mint értesülünk a pécsi posta és távirde igazgatóság igazgatója *Opris Péter*, valószínűleg már a jövő héten, *hivatalos* ügyben, mint a magyar kereskedelemügyi miniszterium küldötte, a keleti expres vonattal Konstantinápolyba utazik, hogy ott a nemzetközi posta és távirde forgalmat illető tárgyaláson vegyen részt.

— **Orvtámadás a sötétben.** Kraut Jakab nagyhajmasi lakost a napokban, mikor éjjel 10 óra tájban vizes vitt a lovainak, valaki hatulról úgy vagta fejbe doronggal, hogy öszerogyott. Mig ő eszméletlenül terült el a földön, az alatt a tettes elmenekült. A gyanuba vett emberek mind tagadták a tettet s igazolják alijukot.

Elmaradt világot.

— A színesz-világból. —

Jogászkoromban esett meg velem az elmondandó furesza história. Mondanom sem kell, hogy akkoriban még idealista voltam a szó legszorosabb értelmében, rajongtam az ideálók mindenféle fajáért

(első sorban természetesen a női ideológok) s érték tűzbe tettem volna a kezemet. (Ma már nem használhatnám azt a kezemet.)

Nem rajtam múlt, hogy azóta megváltoztam ma a világgúnyoló pesszimista vagyok.

Épp a téli saisoit éltük. Jurista kolégium bázoltak, dözöltek a kimerülésig, míg én szép eszűen visszavonultam Thália templomába s minden estémet a színházban töltöttem.

Nehogy félreértésre adjak okot, eleve is megvallom, hogy a színházba nem annyira a művésztért való lelkesedés, mint inkább egy esinos kis színésző hamiskás szemei vonzottak. Ha a színpadon nem lépett föl, ott volt a színezőpályában, egy mindennap nyílt alkalmam őt bámulhatnom s csodás tűzi tekintetén elmerenghetnem.

Ezek a gondolatjelek elmondják helyettem, hogy szerelmes lettem az én kis színészőmbé. Bemutakoztam. Néhány esokor volt a közvetítő előfutár, ezek hamarosan megnyitották előttem szobája ajtaját és én szívesen, sőt igen szívesen látott, rendes vendége lettem.

Nem akarok tetszeleni önnönmagamnak, de annyi bizonyos volt előttem, hogy sikerült megnyernem viszonzszerelmét.

Minden idealizmusom mellett is fölébredt néha bennem a féltékenység, midőn egyik-másik tisztelője apró ajándékokkal, grémiantkovói gyűrűkkel, karpercekkel stb. lepte meg az én művészőmet, de egy tekintete mindenkor meggyőzt, hogy szerelme csak enyém. Később magam is igen természetesen találtam, hogy ezeket az ajándékokat csak nem utasíthatja vissza, ha ellenséget nem akar magának szerezni.

Egy alkalommal előzetes bejelentés nélkül indultam látogatásúra. Délután három óra táj lehetett, még egészen világos volt. Lakása elé érve, esodálkozva vettem észre, hogy szobájának ablakai sűrűn vannak függönyözve. Már vissza akartam fordulni, midőn valami homályos sejtélem ébredt föl bennem, mely arra sarkalt, hogy győződjem meg a valóságról.

Benyitok az előszobába, hol a szobaleányt találtam egyedül.

— Ithon van ő nagysága?

— Igen ithon van; de ma nem fogad senkit, mert tanul.

— Tanul? — töprekedtem magamban — és szobájának ablakai le vannak függönyözve?

Másnap értesültem egy barátomtól, hogy az előző napon este felé egy hadnagyoktól látott kijönni az én kis művésznőm lakásáról.

Vajjon mit tanulhatott tőle????

Lucifer.

TÖRVÉNYKEZÉS.

** Váltóhamisító menyecske. *Telegdi* Juli nagy-harsányi menyecske eladta földjét több parcellában. Ezek közül egy részt *Csendes* István vett meg s ötven frtóról szóló váltót adott át *Telegdi* Julinak, ki ezt a váltót elvesztvén, egy másik váltót irt s a vád szerint odagyőztesztette a váltó alá primitív utanzattal a *Csendes* István nevét. *Csendes* István nem fizette ki a kitűzött határidőre, emellett *Telegdi* Juli beporolt a váltó alapján *Csendes* s ekkor súlt ki, hogy a váltó hamis. *Telegdi* Juli azzal védekezik, hogy *Csendes* visszakérte a váltóját, és ő visszaadta, de utóbb egy váltót előtte irt alá. A polgári per alatt erre, hogy az aláírás

valódi, meg is esküdtött. *Csendes* István erre azután büntőjelentést tett *Telegdi* Juliana ellen hamis esküvé miatt. A törvényszék *Vince* Sándornál szül. *Telegdi* Julianát az ellene emelt vád és következményeinek terhe alól fölmentette, mert nem lehet róla bizonyítani, hogy ő hamisította volna a váltót. A királyi ügyész fölbebezt jelentett be.

TANÜGY.

— **A tanfelügyelő körünet.** *Salamon* József tanfelügyelő elindult iskolalátogató körútrára, mely a következő sorrendben megye vége: június 4-én a következő községek iskoláit látogatta meg: Beremend, Petárda, 5-én Új Bezdán, Torjánca, Kassád, Olt, 6-án Dráva-Szt.-Marton, Haraszt, Godisa, Matty, 7-én Dráva-Szabolcs, Dráva-Palkonya, Csehi, Tésenfá, 8-án, Szaporca, Csepel, Szerdahely, Kovácsida, Ipaesfa, 9-én, Márfa, Terehegy, Harkány.

TÁVIRATAINK.

Homály és titok.

(A „Pécsi Újság“ tudósítójának távirata.)

Budapest, június 7. A budai várakban a király ő felsége egymásután hivatta magához a köz-és parlamenti élet kitűnőségeit, hogy nekünk megbeszélje a helyzetet. Jönnek mennek a tanácsadók, de a helyzet még folyton borús, terhes felhővel van borítva, kőd, homály honol mindenfelé, úgy hogy az ember valóban nem lát tovább az orránál. Egy bécsi klerikális főur találó megjegyzést tett erre a magyar miniszter válságra. „Dunsztba van téve — ugymond — a magyar kormány.“ Azt nem tudjuk ebben a „dunszt“-ban, hogy tulajdonképen mit is akarnak velünk ezek a felettünk rendelkező és intézkedő hatalmasságok. Nem ismerjük a tényezőket, nem is tudunk azokkal számolni.

Csak két tényezőt ismerünk. A szabadelvű tábor elszánt, hősies kitartását, mely felemelő, megnyugtató. Ekkora erkölcsi erőt még egyetlen párt sem produkált ebben az országban mint ez a szabadelvűpárt ezekben a válságos napokban. A másik tényező az antiliberális frakciók tömörülése és eszevesztett örömtűjongsága. Mintha elakarnák hitetni az emberekkel, a mit maguk sem hisznek, hogy t. i. győztek és befolyásuk legfelső helyen érvényesült.

Ha a tényeket vizsgáljuk, mégis csak el kell hinnunk, hogy ezek az antiliberális elemek most igazán örülhetnek. Nézzük csak a helyzetet. *Wekerle* felmegy a királyhoz Bécsbe és garanciákat kér arra nézve, hogy a házassági jog javaslatot keresztül vihesse a főrendiház plenümben. — Garanciákat nem kap, hanem a király elfogadja a kormány lemondását. — Majd ismét kezdődik a király személyes tárgyalása *Wekerle*vel és a többi ismert liberális urakkal. De ezek miként maguk is bevallották, nem tudták kivenni, hogy mit akar a király. Legalább *Szlávy* József főrendiházi elnök kijelentette, hogy a kihallgatás

után *sem tud tisztába jönni, hogy mi van készülében.* Szóval csakugyan „dunsztban“ van az egész kormány. Ma már ott tartunk, hogy *Wekerle* újból meg van bízva kabinet-előkülséssel, de ki kell löknie első sorban *Szilágyi* Dezsőt, *Csaky* Albint és még talán egy-két aprószerent. De éppen ez a *Csaky* és *Szilágyi* adta meg az eddigi kormányoknak a jelleget és az erősséget is. No már most, ha tekintetbe vesszük, hogy *Wekerle* Bécsben garanciákat keresett, ezt nem kapott, most meg még a saját meglevő garanciáit, erősségeit kell lerombolni, valóban elhijethetik, hogy a klerikálisok, antiliberálisok szívük mélyéből örülhetnek. A király nem csak, hogy nem ad, nem kölesönöz erőt *Wekerle*nek, sőt eret vád rajta, elveszi fegyvereit. Ezt pedig teszi állítólag azon okból, hogy a szabadelvűpárt tömörüljön!

Wekerle tárgyalásai.

Budapest, június 7 (A „Bud. Cor“ jelentése.) *Wekerle* a kedden délután megkezdett tárgyalásait eddigi kabineteje egyes tagjaival valamint más kiváló személyiségekkel tegnap és ma folytatta. Előreláthatólag ma be is fejezi. Csak a tárgyalások befejezte után megy újból kihallgatásra a királyhoz. Addig a miniszter válság függőben marad.

A döntés küszöbén.

Budapest, június 7. (A „Bud. Cor“ jelentése.) *Wekerle* Sándor miniszter-elnököt a király ma délelőtt háromnegyed 10 órakor kezdődő 2 óráig tartó kihallgatáson fogadta. Visszatérve a miniszterelnöki palotába a szabadelvű párt egyes tagjaival folytatta a tárgyalást. Igen valószínű ugyan, hogy a főngörög miniszterválság tekintetében a döntés még ma, *Wekerle* miniszterelnök másodsor leendő kihallgatása alkalmával megtörténik, de lehetséges az is, hogy a döntés csak a holnapi nap folyamán következik be.

A király délután 4 órakor *Wekerle* újonc fogadja.

Wekerle diszpolgár.

Czegléd, június 7. (Eredeti távirat.) Czegléd város mai közgyűlésen *Wekerle* Sándort diszpolgárrá választotta meg.

Óriási jégverés Bécsben.

Bécs, június 7. (Eredeti távirat.) Reggel óriási jégverés pusztított Bécs utcain. Az utolsófőletpnapját vették elkövetkezettnek az emberek, kik rémületen futottak tőle alá. A retentő szélvihar, mely fölöntött volna egy ótárbócos hajót is, megregegette a vén házak falait. Csakhamar megeredt a jégese. A szó szoros értelmében tojásnagságu jégdarabok estek le, számos ember megsebesítve. A sebesültek között van több katona. — kik nem menekülhettek tőle alá. — Eddig egy ember halála biztos. Sok épület, közöttük *Károly* Lajos kir. herceg palotája, épügy a *Theresianum* épület tetemesen megsérült. A betörtött ablakok száma százezrekre megy. — A kár óriási. A jég hosszú ideig garmadaszágra feküdt az utakon.

Baranya vármegye és Pécs város régészete.

Vázlatos előadásban írta **Juhász László** ügyvéd.

(6. közlemény.)

Hogy a kelta invázió alkalmakor Pécs és vidékei területén nagy harcok és öldökléseknek kellett lenni, kétség kívül igazolva van az által, hogy az általunk már ismert egész vonalra a város keleti magaslataitól kezdve a város területén és azontúl talált számtalan, esontváza csontok és koponyák minőségi állapota szerint ezen Krisztus előtti 600 év előtti időre vihető vissza. E csontvázok hol oldalt, hol hason fekre néha összehajtott helyzetben, közben régi egykorú koponya zudósokkal, minden kegyelet, vagy áldozati jel és tárgy nélkül, ruha tartozék, gomb, bronz karika, vagy csat hiányával, tehát sok esetben már kiraboltva csak egyszerűen elföldelve találtak. E hullák és harcokban elesett pannonok maradványai, kik ugyanakkor elesett kelta harcossal vívott harcban egymás mellett lettek sírjukat. A kelták fogságát kikerülendő, a pannonok elmenekült része az őserdőkben a Felső-makáron és Jakab-hegyen keresett menedék helyet.

A kelták az egész már általunk ismertett vonalat, Pécs és vidékétől egész Bodáig, s a megye egyéb részeit is megszállták.

Kelta bronz, vas és edény leletek Pécs és vidékéről s a megye területéről nem ritkák.

Gyűjteményekben a kelta tárgyak is képviselve vannak.

A bronz tárgyakból említendőek a bronz buzogány és bronz lándzsá; a hallstadti felkőr hajlású fibula, melyből a város területe alatt talált kelta temetőből hét darabot megmentettem; hogy e hely kelta temető volt, azzal van bizonyítva mert ugyanezen sírok egyikének lakóján egy vas, szintén egy más alakú hallstadti fibulához hasonló fibulát találtam, és egy vasgyűrűt; kétségtelenül tehát, miután a kelták idejében a vas még új találmány lévén ékszer számba menő nagy becsse volt, hogy sem pannon emberé, ki a vasat még nem ismerte, sem római emberé, kinél a vas Pannoniába szakadása idején már ékszer becsesél nem igen birt, nem lehetett.

Ugyane sírokból többféle bronz csatot s néhány egyéb ingóságot találtam. A határ több pontjain s az egész említett vonalon bronz tűk, gombok fordulnak elő.

Vas tárgyból a város területén kelta eredetű lándzsát és csata bárdot, kardtartó vasláncot találtam megemlítettöknek a már előadott vas fibulán és gyűrűn kívül, mely két tárgyat a becsesebbek közé sorolom.

Edény készítésben a kelták kitűnő jártassággal bírtak.

Az itt eddig nem ismert új alak és izlés, mely a vázakon, csészéken és egyéb edényeken észlelhető, az edények finomsága, a díszítéseknek az eddigi népekétől eltérő különbsége, az edények díszítése körül használt kréptaport beeresztés, kétségtelenül a legszorosabb rokonságra kényszerít következtetni a hallstadti, a felső-ausztriai és szalzburgi kelta telepek leleteivel, s kétségtelenül bizonyítja azt, hogy e kelták az előbbi hazájukban fűtött házi iparaikat ugyanazon mód szerint itt is tovább üzték.

A kelták már rendes falazatu házakat építettek; a téglá égetés sem volt ismeretlen előttük, mert a téglá leletek közül ama kicsiny, a mai téglánál sokkal kisebb alakú téglá messze a város belterületén kívül eső keleti telepen is feltalálható, s a város területén több helyen előfordul ugyan, de soha római téglával épített vagy későbbi falazatban elő nem fordul, s később teljesen nyoma vesz.

Bizonyított dolog tehát, hogy e téglát semmi római kor utáni nép, sem a rómaiak nem használván, e téglá csak kelta téglá lehetett. Pénzt e kelták még nem használtak, a mennyiben tehát kereskedést üzték, ez csak cserkereskedés volt.

A kelták urai lévén a pannonoknak, emezekkel együtt éltek e megye vidékein is; foglalkozásuk földművelés, barom tenyésztés, vadászat és halászat volt; a bronz és vasiparban már szép jártasságot fejtek ki; sőt ékszer készítésre nem csak a bronzot és vasat, hanem már az aranyat is használták.

A rómaiak által e kelták is pannon elnevezés alá vétettek.

Íly viszonyok közt éltek Pannonia népei még öt századon keresztül, midőn a világhódító rómaiak hadi sasai Pannoniába is eljutottak és az itteni nép uradalmának végét zárták.

III. R ó m a i k o r.

A rómaiak Napoleonia: Caesar Oktavianus Augustus 35 évben Kr. e. hódította meg Pannoniát, s ezzel a mai baranyai részeket.

Baranyának meghódítása is a Duna vonal felől kezdett. A rómaiak stratégiája az volt, hogy a folyók mentén kezdték a foglalást s innen később befelé folytatták a hódítást. Caesar O. Augustus is először a Duna vonalát foglalta el; a benszilótt pannon — kelta népek telepítvényeikből kiűzettek, s részint római alattvalók lettek, részint pedig a megye belsejébe menekültek.

Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy ezen, s egyáltalában a legelső telepen hol római hódoltság nyomain találtak — előző népek nyomaira is akadni, mert egyik hódító a másik nyomába lépve maradvány tárgyaik történelmi sorrendben egymás fölé települtek.

A rómaiak az elfoglalt Duna vonal magaslatait azonnal kasztellumokká alakították át, s e helyeken rendes katonai állomásokat tartottak fenn.

Íly katonai állomások voltak: Szekeső, (Lugio), Mohács, (Anamatiá inf.), Kölked, (Altinum), Battina, (Bacincum), Vörösmarth, (Adnovas), Herceg-Szöllös, (Donatianum), Laskó, (Donationis), és Belye (Mursa minor.) E baranyai végállomástól Eszékig (Mursa major) húzódik a ma is kitűnő szolgálatot tevő római út (ördög út), mely Eszékét egy felől Belyétől a nevezett dunai castellumokon keresztül a megye felső határ állomása Lugióig húzódó uttal s ezen tovább az Ó Buda (Aquincum) felé eső felsőbb dunai váraikon keresztül Aquincumig összekötötte.

Ez volt az ugynevezett parti utirány (via ripensis). A megye belsejébe vezetett (mediterraneus) közbenső utak a benső állomások összekötése céljából többfelé ágaztak el.

Igy egy másik út irány vonult Eszékétől Baranyavárig (Antianum); ez ut érintkezett a Laskafaluba (Mursella) vezető uttal, honnan egy falut a mons aerus tővén Bacincum s a többi dunai várral volt összekötötésben; másfelől Beremend (Beremis) és Siklós (Serena) felé folytatta irányát.

Ismét egy más utirány vezetett Pécsről (Sopianae) Eszéknek, Mitroviczának, (Sirmium) Ó-Budának (Aquincum) és Szőnynek (Bregetio).

Sopianae összekötötésben volt a megye többi állomásaival, mint Hidas (Pons sociorum) Siklós (Serena) Beremend (Berem's) Szt.-Gál (Limos).

Nem célja e műnek hosszabb történelmi fejtegetésbe bocsájtkozni, mert ezzel célját tévesztené, azért az Antonium itinerarium és a Peutinger-féle római utmutató tábla további magyarázatát mellőzöm.

A római utirány és távolság mutatók emlékei közül néhányat megőriztek; így Belyén és Bátán egy-egy feltalálható, Maximinus és Verus Maxinus császároktól.

Nevezetes a Lugio állomáson talált Septimius Severus idejéből fennmaradt dunai flotillának kikötő helye, mely a mai szekesői szigeten volt, mely helyen 70 darab egy méter hosszú s fél méter széles és vastag feliratos kockakő találtott, melyek néhányának elolvasásából világosan kiténik, hogy itt hajó állomás volt.

(Folyt. köv.)

Felolvas szerkesztő és kiadó tulajdonos

LENKEI LAJOS.

A „Pécsi Újság” nyomdája.

A hidegvizgyógyintézet

az Engel-féle fürdőben

a tudomány újabb vívmányai szerint felszerelve
**villamosítás, massage és villamos gyógy-
fürdőkkel** (a massageban jártas személyzettel)

nyári időnye már kezdetét vette.

Az intézet 12 évi fennállása óta kezelt betegek kimutatása szerint legjobb sikert eredményezett **ideg-bántalmaknál**, névszerint: hysteria, neurasthenia neuralgia, különféle hűdések, gyengeségi állapotok s egyéb gerinc s könnyű idegbántalmaknál, továbbá mindennemű férfi és női bajoknál, vérszegénység és sápkornál, gyomor, bél- és tüdőhurutnál, eszós és köszvényes betegségeknél, valamint a különböző szervek vérkeringési bajainál, gyakori fejfájás, álmatlanság, szédülés és szívdobogás, melegsorulás (asthma), idült székrekedés stb.

Felvétel és orvosi rendelés Széchenyi-tér 2-ik. szám, 11—3-ig.

Dr. LOEWY LIPÓT orvos.

Levelekre szívesen válaszoltatik. 4949

A legnagyobb haladás a biztosítás terén a

„NEW-YORK”

életbiztosító társaság

EGYETEMES KÖTVÉNYE.

Az **egyetemes kötvény** oly előnyöket biztosít, minőket egyetlen más biztosító társaság a világon nem nyújt.

Egy év után a kötvény megtámadhatatlan és a **parbaj**, meg **öngyilkosság** kockázatát is fedezi.

A megtámadhatatlansági záradék következőkép hangzik:

Ha a haláleset bekövetkezik, miután a kötvény egy teljes évig érvényben volt és a díj kellően be lett fizetve, a társaság a biztosított összeg kifizetését semmiféle okból sem kifogásolhatja.

Az egyetemes kötvény nem tartalmaz semminemű megszorítást foglalkozás és utazás tekintetében.

Ha valaki 30 éves korban a New-York egyetemes kötvényével 10,000 forintot biztosít és 3 évi díj befizetése után a díj befizetést beszünteti, minden levonás és minden további befizetés nélkül az egész 10,000 forint erejéig biztosítva marad még további 9 évre.

4 évi díj befizetése után még további 14 évre

5	„	„	„	15	„	„	„	„	„
7	„	„	„	13	„	és kap 13 év múlva	2320	frtot	„
10	„	„	„	10	„	„	10	„	4380
11	„	„	„	9	„	„	9	„	5000
15	„	„	„	5	„	„	5	„	7230

A New-York 1893-ban a legnagyobb üzletet csinálta, melyet biztosító társaság valaha elért, a mennyiben 1893-ban 1 milliárd 119 millió korona erejéig állított ki kötvényeket.

Bővebb részleteket ad a magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, New-York palota.

és a pécsi főigazgató: **FÜRST LIPÓT** úr.

ZELESNY UJ MŰTERMÉ.

Tisztelettel tudatom a nagy közönséggel, hogy

fényképészeti műtermemet

Anna-utca 4-ik szám alatt levő **saját házámba** vittem át.

A színház-építés következtében a Király-utcaiban eddig birt műtermemet el kellvén hagynom, új műtermemet a legmodernebb igényeknek megfelelőleg építettem és szereltem föl. Egyuttal tudatom, hogy mindennemű fölvételek nálam **csakis ez új műtermemben** (Anna-utca 4-ik szám) **eszközölhetők**, mely műtermemet a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlom, remélve, hogy mélyen tisztelt megrendelőim bizalmukkal a jövőben is ki fognak tüntetni.

Mély tisztelettel

ZELESNY KÁROLY udvari fényképész.

A tavaszi és nyári idényre

dús felszerelésben a legelegánsabb párisi és bécsi kalapmodellek a legjutányosabb árakon kaphatók nálam.

Nagy választék

gyermek - kalapokban, negligé- és utazó kalapokban.

Megrendelések pontosan és izlésesen eszközöltetnek.

ly tisztelettel

KILLER RÓZA
divatárusnő.

Nagyválogató és alkalmi ajándékoknak

szánt társasági és házi használatra szabott gyári árak szerint nagy választékban, rendkívül izléses kivitelben, valódi ezüst és china ezüsből

 5 frttól — 20 frtig

ugymint:

Felhasználó tálcák majolikabetéttel,
asztali állványok,
kenyérkosarak, gyümölcstartók, étszerek stb.

a legjutányosabban beszerezhető

SCHÖNWALD IMRE

ékszergyárosnál
Pécsett, király-utca, Hattyu-épület.